

บทที่ 3

รายการโลกสกลไส

รายการโลกสกลไส เป็นรายการสำหรับ เด็กทางวิทยุกระจายเสียง ของฝ่ายวิทยุ เพื่อการศึกษาประชาชน ในศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ รายการนี้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ.2527 โดยคุณศิริวรรณ สุนทรศัพท์และคณะ เป็นผู้ผลิตรายการ ซึ่งได้มีการพัฒนาในส่วนของรูปแบบและเนื้อหา ของรายการ เด็กที่สถานีวิทยุศึกษาเคยจัดทำมาก่อน

รายการโลกสกลไสนี้ ทำเป็นรายการโดยคุณศิริวรรณ สุนทรศัพท์ ออกอากาศ ในคลื่นความถี่ 92.0 เมกกะเฮิรตซ์และ 1197 กิโลเฮิรตซ์ ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ในเวลา 17.00น. ถึง 18.00น. เป็นเวลา 1 ชั่วโมง โดยนำเสนอ ในรูปแบบของนิยายสารทางอากาศ ทั้งนี้ในการผลิตรายการ ผู้ผลิตมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ให้ความบันเทิงแก่เด็ก โดยความบันเทิงนั้นจะต้องมีคุณค่าแก่เด็ก ไม่ก่อให้เกิดพิษภัยใด ๆ

- ให้ความรู้ที่เป็นการเสริมจากความรู้ในห้องเรียน หรือเป็นการเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในชีวิตของเด็ก

- ปลุกฝังแนวความคิดที่สร้างสรรค์แก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถใช้จินตนาการ ของตนได้อย่างมีเหตุผล ไม่หลงเชื่อสิ่งต่าง ๆ อย่างงมงาย

- ปลุกฝังค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย รวมทั้งความรู้และความรู้สึกรู้สียงถึงคุณค่า ความมั่งคั่งในภาษาไทยแก่เด็ก

เด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ คือเด็กในระบบโรงเรียนและนอก - โรงเรียนที่มีอายุระหว่าง 8-15 ปี ซึ่งเทียบได้กับเด็กในระบบโรงเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นประถมจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา

ในส่วนเนื้อหาของรายการนั้น รายการโลกสกลไสนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไป โดยนำเสนอเนื้อหาในเรื่องของวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี แบบไทย สาระน่ารู้ทั่วไปรวมทั้งนิทานและเพลง

เนื้อหาคุณค่านิยม ชมเชยนิยมประเพณีของไทยนั้น มีการนำเรื่องราวในสมัยก่อนของไทยมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง ในช่วงของ"ชีวิตไทยสมัยโบราณ" เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของคนไทย

และช่วงของ"เกร็ดความรู้ภาษาไทย" เป็นการส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและให้เด็กได้รับรู้ถึงความงามและความไพเราะของภาษาไทยในช่วงของ"คอกสรวอย"

ส่วนในช่วง"แนะนำหนังสือสำหรับเด็ก" เป็นการแนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

นอกจากนี้ยังมีช่วงของ"ข้อคิดจากอาจารย์ระวี ภาวิไล" เป็นช่วงของรายการที่มีเนื้อหาสาระในเรื่องของศีลธรรม จริยธรรมที่ดี เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่เด็กในการประพฤติปฏิบัติตัวไปอย่างเหมาะสมในสังคม

ส่วนเนื้อหาคุณค่าวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ได้แยกเนื้อหาออกเป็นเรื่องเกี่ยวกับดาราศาสตร์, เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี, วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน, สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ รวมทั้งคณิตศาสตร์

ในช่วงของ"ดาราศาสตร์"นั้น จะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดาราศาสตร์ เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับอวกาศและดวงดาวต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล ในการนำเสนอความรู้ในแง่นี้ สามารถปลูกฝังการจินตนาการอย่างมีเหตุมีผลแก่เด็กได้

ช่วงของ"สารานุกรมวิทยาศาสตร์" จะนำเสนอเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเองได้มากขึ้น ตลอดจนรู้ว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมีอิทธิพลต่อชีวิตของมนุษย์อย่างไร เมื่อเด็กเข้าใจแล้วก็สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์แก่ตัวเองได้

และในส่วนของ"วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" ได้นำเสนอในเรื่องของความก้าวหน้า ชาวคราวใหม่ ๆ ในแวดวงของวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นและความตื่นตัวกับการที่ค้นพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน และยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีใจรักในวิทยาศาสตร์อีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีช่วงของ"รอบตัวเรา" ซึ่งนำเสนอในเรื่องราวที่เกี่ยวกับธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมและสัตว์ป่า เพื่อที่จะปลูกฝังความศรัทธา ความเข้าใจและค่านิยม ความรู้สึก รักและหวงแหนธรรมชาติ เพื่อที่เด็กเหล่านี้จะได้อนุรักษ์ธรรมชาติต่อไป

และช่วงของ "คณิตคิดสนุก" เป็นการให้ความรู้ทางคณิตศาสตร์แก่เด็ก และยังเป็น การฝึกสมองและกระตุ้นให้เด็กคิดต่อหลังจากฟังรายการนี้แล้ว

นอกจากเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับไทย และความรู้ทางกานวิทยาศาสตร์แล้ว รายการ "โลกสดใส" ก็ยังได้นำเสนอความรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อตอบสนองความสนใจ ของเด็กในช่วงรายการ "เรื่อน่ารู้" และ "การสะสมแสตมป์"

ช่วง "เรื่อน่ารู้" นั้น จะนำเสนอเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่อยู่ในความสนใจของเด็ก อายุประมาณ 8-15 ปี (กลุ่มเป้าหมาย)

ในส่วน "การสะสมแสตมป์" นำเสนอความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของแสตมป์และ การสะสมแสตมป์ เป็นการแนะนำและส่งเสริมให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ควบคู่กับการสะสมแสตมป์ นอกจากนี้ยังเป็น การเสริมสร้างระเบียบวินัยแก่เด็กอีกด้วย เนื่องจากขั้นตอนในการสะสมแสตมป์ต้องใช้ความเป็นระเบียบอย่างมาก ในการลอก แสตมป์จิกเก็บแสตมป์ให้เป็นหมวดหมู่ใส่ในอัลบั้ม และภาพสวย ๆ บนแสตมป์ รวมทั้ง แสตมป์ที่ระลึก เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ก็ยังอาจเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้เด็กค้นหา เกี่ยวกับ เรื่องที่ปรากฏบนแสตมป์ต่อไป

และในส่วนนิทานและเพลงนั้น ผู้ผลิตก็เน้นถึงความบันเทิงที่ไม่เป็นพิษภัยแก่เด็ก

ขั้นตอนการผลิตรายการ

ในแต่ละช่วงความรู้ของรายการ เช่นความรู้เกี่ยวกับแสตมป์ ความรู้เกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์และคาราศาสตร์ ภาษาไทย หรือเรื่อน่ารู้ทั่วไป จะมีผู้รับผิดชอบจัดทำบท เช่นเรื่องแสตมป์ จะคิดคอกให้แผนกเผยแพร่การสะสม คราไปรษณียากร กองไปรษณียากร การสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำ ส่วนเรื่องวิทยาศาสตร์นั้น อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้เขียนบท เป็นคน โดยที่ผู้ผลิตรายการ คือคุณศิริวรรณ สุนทรศัพท์ จะเป็นผู้คอกประสานงาน นอกจากนี้ก็วิชาการผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกาน ซึ่งเป็นผู้จัดทำบทนั้น ก็จะเป็นผู้กำเนน-

รายการในช่วงนั้น ๆ เองด้วย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ฟัง ทั้งนี้รายการในช่วง
ต่าง ๆ ของโลกสคิไอจะถูกบันทึกไว้วงหน้าแล้ว

และก่อนการออกอากาศในแต่ละวัน จะมีการบันทึกเทปและ Insert เทปใน
แต่ละช่วงของรายการ เตรียมไว้ก่อน เพื่อความสะดวกและความถูกต้องแม่นยำ โดย
จัดทำให้สมบูรณ์ด้วยการ เสียงดนตรีประกอบ เปิดเพลงที่ผู้ดำเนินรายการจัดหา
ใหญ่รับฟัง ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการคือ คุณศิริวรรณ สุนทรศัพท์ จะเป็นผู้ผูกเชื่อมบทใน
แต่ละช่วงรายการให้เขากันได้คือทั้งรายการ

โดยรายการต่าง ๆ จะมีการวางการนำเสนอเป็นประจำในแต่ละวัน (พ.ศ.2531)

ดังนี้ คือ

วัน

จันทร์

อังคาร

พุธ

พฤหัสบดี

นำเสนอในเรื่องของ

การศาสนา

การสะสมแสตมป์

นิทาน

เกร็ดความรู้ภาษาไทย

สารานุกรมวิทยาศาสตร์

เรื่องนารู

ขอคิดจากอาจารย์ระวี ภาวิไล

นิทาน

ชีวิตไทยสมัยโบราณ

รอบตัวเรา

นิทาน

เกร็ดภาษาไทย

คณิตคิดสนุก

เรื่องนารู

นิทาน

ขอคิดจากอาจารย์ระวี ภาวิไล

ศุกร

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
แนะนำหนังสือสำหรับเด็ก
นิทาน
คอกสรอย

ทั้งนี้จะมีข่าวคราวในแวดวงกิจกรรมสำหรับเด็ก, การตอบจดหมายของเด็กที่ส่ง
เข้ามาและ เพลงแทรกอยู่ในแต่ละช่วงของรายการ

การติดต่อสื่อสารกับกลุ่มผู้ฟัง

รายการโลกสกีสไกมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา โดยผ่าน
ทางกิจกรรมที่จัดเสริมขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสนใจและปฏิกิริยา
ของเด็ก ซึ่งสิ่งนี้จะ เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ผู้ผลิตจะนำไปพิจารณาปรับปรุงรายการของคน
ต่อไป นอกจากนี้การที่มีกิจกรรมเพื่อ เป็นสื่อในการติดต่อกับเด็กนี้ ยังเป็นการทำให้
เด็กรู้สึกมีส่วนร่วมในรายการได้อีกด้วย กิจกรรมที่มีในรายการคือ บางครั้งจะมีการ
ทายปัญหาประจำสัปดาห์ และมีซองรางวัลมอบให้เด็กเป็นสินน้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ
มีการให้เด็กเขียนจดหมายเข้ามาในรายการ เพื่อขอแสดมป์ไปสะสม ซึ่งแสดมป์เหล่านี้
ทางรายการได้ติดต่อขอจากการสื่อสารแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการบริการแจ้ง
ข่าวคราวในแวดวงกิจกรรมของเด็ก เช่นข่าวการประกวดภาพวาด , การจัดนิทรรศการ
ความสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น และมีการตอบคำถามในเรื่องความรู้ต่าง ๆ ที่เด็กสงสัยและ
เขียนสอบถามเข้ามาในรายการ

ผลที่ผู้ผลิตคาดว่าจะได้รับคือ

- ต้องการให้เด็กมีโอกาสได้ฟังรายการวิทยุที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับวัยของกลุ่ม
เป้าหมาย (อายุ 8-15 ปี)
- ต้องการ เปิดโอกาสให้เด็กต่างจังหวัด (ภาคกลาง) ได้ฟังรายการสำหรับ
พวกเขา เนื่องจากเด็กต่างจังหวัดมีโอกาสในการรับสื่ออื่นน้อย

อุปสรรคในการผลิตรายการ

เนื่องจากรายการนี้เป็นรายการที่จัดทำทุกวัน มีความยาว ๑ ชั่วโมง รูปแบบเนื้อหาของรายการหลากหลาย สิ่งสำคัญในการผลิตรายการ คือ ข้อมูลที่จะนำเสนอแก่เด็กต้องเป็นข้อเท็จจริงและถูกต้องทันสมัย จึงต้องหาแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ วิทยากรต้องเป็นผู้ที่อยู่ในแวดวงความรู้ความที่ข้องการ และสิ่งสำคัญคือวิทยากรเหล่านั้นจะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารตักต่อกับเด็กได้เข้าใจ ต้องมีวิธีการนำเสนอที่สามารถจะทำให้เด็ก ๆ สนใจและติดตามฟังรายการ ผู้ผลิตจึงมักประสบปัญหาหาวิทยากรที่มีความเหมาะสมที่จะมาเป็นวิทยากรของรายการ รวมทั้งปัญหาในการติดต่อประสานงานกับวิทยากรเหล่านั้น

นอกจากนี้ ในแง่การผลิตรายการที่เป็นการ์ตูนสำหรับเด็กนั้น ในการเสนอเรื่องของจริยธรรมหรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเป็นเรื่องนามธรรม ผู้ผลิตรายการมักประสบกับปัญหาในการคิดรูปแบบของรายการที่จะนำเสนอแก่เด็ก ทำอย่างไรเด็กจะไม่รู้สึกว่าเป็นการสอน และจะทำอย่างไรให้เรื่องที่เป็นนามธรรมนี้ สามารถนำเสนอออกมาได้อย่างน่าสนใจ น่าติดตามสำหรับเด็ก ไม่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นการถูกบังคับให้ต้องฟังของเชื่อ

สำนักหอสมุด